

Anti-pestprotocol

Pesten is een probleem. De school wil dat iedereen zich veilig voelt, positief gedrag onderling stimuleren en optreden als er gepest wordt, Dat doen we aan de hand van dit protocol.

1. Doel

Het doel van dit anti-pestprotocol is om te zorgen voor een schoolklimaat dat zich kenmerkt door veiligheid, acceptatie, respect en vertrouwen. Een dergelijk klimaat is een voorwaarde voor alle leden van de schoolgemeenschap om zich optimaal te kunnen ontwikkelen.

2. Wat wordt onder pesten verstaan?

Bij pesten is sprake van herhaaldelijk verbaal of fysiek beschadigen van een ander en/of het sociaal uitsluiten van de ander uit de groep. Pestgedrag wordt niet per se gedefinieerd door de handeling zelf, maar meer door de bedoeling van die handeling (schaden, buitensluiten).

In een situatie waarin gepest wordt zijn de volgende rollen te beschrijven: de pester, de gepeste, de helper en de omstanders. In elke rol kunnen leerlingen aangesproken worden op hun verantwoordelijkheid wanneer er pestgedrag in een groep voorkomt. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

3. Wat doen wij om pesten te voorkomen?

De school probeert pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de leerlingen bespreekbaar worden gemaakt. We maken duidelijk wat de regels zijn en maken afspraken met de leerlingen. Door regels en afspraken zichtbaar te maken, kunnen kinderen en volwassenen elkaar hierop aanspreken.

Een belangrijke regel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroepen brengen wij dit al bij. Afhankelijk van de groep kan het nodig zijn om afspraak te maken over meldplicht. Hierbij worden leerlingen verplicht om pestgedrag te melden.

Het is belangrijk om het onderwerp 'pesten' regelmatig aan de orde te laten komen; daar gaat een preventieve werking vanuit. Wij werken met PAD (Programma Alternatieve Denkstrategieën). Dit is een preventieve methode die zich richt op de sociale en emotionele ontwikkeling.

PAD werkt vanuit drie competenties:

Ik-competenties: Omgaan met jezelf. Inzicht in gevoel en gedrag;

Jij-competenties: Omgaan met de ander. Vriendschappen, ruzies, respect voor de ander;

Wij-competenties: Bijdragen aan de veiligheid in de groep. Voorkomen pesten, verantwoordelijk voelen voor de groep.

Wij werken ook met Taakspel. Dit is een methode die zich ook preventief inzet op de werkhouding en het taakgedrag van leerlingen. Vanuit deze gedachte benoemen wij voornamelijk gewenst gedrag en geven wij complimenten.

Agressief gedrag wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten nemen duidelijk stelling in tegen dergelijke gedragingen. Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder worden gepest in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies worden uitgesproken.

4. Signaleren van pesten

Bij (een vermoeden van) pesten is het belangrijk dat de leerkracht(en) en de ouder(s) hier contact over hebben. Er wordt een voordeel gehaald uit een goede samenwerking en communicatie. De medewerking wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken.

Signalen van pesten kunnen zijn:

- iemand altijd een bijnaam geven en nooit bij de eigen naam noemen;
- valse opmerkingen maken;
- iemand voortdurend ergens de schuld van geven;
- briefjes doorgeven;
- beledigen;
- nare opmerkingen maken over kleding;
- isoleren;
- buiten school opwachten en naar huis volgen;
- slaan;
- schoppen;
- bezittingen afpakken;
- schelden.

5. Welke stappen worden er gezet als er gepest wordt?

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten volgen wij het volgende stappenplan:

Stap 1.

De leerlingen proberen er eerst samen uit de komen.

Stap 2.

Op het moment dat de leerlingen er niet uit komen, leggen zij het probleem voor aan de meester of de juf.

Stap 3.

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.

Bij herhaling van ruzies of pesterijen tussen dezelfde leerlingen volgen sancties. Dit zijn passende sancties die zijn toegespitst op het individu en de omstandigheden.

Stap 4.

Bij herhaaldelijk pestgedrag brengt de leerkracht het MT, de vertrouwenspersoon en de ouders op de hoogte. Er wordt dan samen met de ouders gewerkt aan een bevredigende oplossing. Het pestincident wordt in Parnassys genoteerd. *Parnassys is de online database waar wij alle gegevens van een leerling, groep en school noteren.*

In grensoverschrijdende gevallen kan een leerling een rode time-out krijgen. Dit houdt in dat de leerling tijdelijk in een ander groep gaat werken. Dit wordt verder toegelicht in het time-out protocol in bijlage 1.

Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

Bij pesten in de vorm van ernstige belediging of mishandeling kan er sprake zijn van een strafbaar feit. In dat geval kan de school aangifte doen bij de politie. Na de aangifte worden ouders op het politiebureau uitgenodigd om te praten over wat het kind heeft gedaan.

6. Adviezen ouders

Wat kunt u als ouder zelf doen in geval van pesten? In bijlage 2 hebben wij enkele tips uitgeschreven.

7. Aanspreekpunt pesten

Het eerste aanspreekpunt in geval van pesten is de leerkracht. Het volgende aanspreekpunt is de vertrouwenspersoon binnen de school, Auke Bouwmeester (gymleerkracht).

8. Hoe zet de school het sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem in bij de aanpak van pesten?

De leerkrachten vullen voor de leerlingen van groep 2 t/m 8 twee keer per jaar de Hart en Ziel vragenlijst in. Deze vragenlijst richt zich op de sociaal- emotionele ontwikkeling van leerlingen. In de bovenbouw vullen de leerlingen deze vragenlijst ook in. Op basis hiervan kunnen eventuele (groeps)interventies worden ingezet.

Door elkaar te steunen in de uitvoering van dit protocol, stellen we alle leerlingen in de gelegenheid om met plezier naar school te gaan.

Leerkrachten en ouders uit de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit anti-pestprotocol.

Bijgevoegd:

Bijlage 1. Adviezen aan ouders

Bijlage 2. Time-out protocol

Bijlage 1: Time-out protocol

Het pedagogisch klimaat van onze school draagt bij aan de basisbehoeften van onze leerlingen: relatie ('Ik hoor er bij'), competentie ('Ik kan het') en autonomie ('Ik kan het zelf'). Het gereedschap om hieraan te werken is het klassenmanagement, onze interactie en instructie.

Naast het pedagogisch-didactisch handelen van de leerkracht gebruiken we twee (preventieve) programma's die aan die basisbehoeften bijdragen. Met Taakspel werken we aan taakgericht gedrag, zelfregulatie en verantwoordelijkheid. Het PAD-programma richt zich op het versterken van de sociaal-emotionele competenties.

Iedere leerkracht beschikt over een repertoire aan interventies waarmee we gewenst gedrag (aanleren en) bekrachtigen en ongewenst gedrag onderbreken; *'we praise in public and criticize in private'*. Een belangrijk kenmerk van een goed pedagogisch-didactisch klimaat is dat iedereen zich veilig voelt. Wanneer de veiligheid in het geding is, vraagt dit een interventie van ons. Ook storend gedrag of het niet nakomen van de afspraken vraagt een interventie.

Dit protocol beschrijft hoe we omgaan met ongewenst gedrag en wat we doen wanneer dat niet op tijd stopt. Wat doen we wanneer een leerling zich ondanks een tweede waarschuwing niet weet te herstellen?

I. De PAD-plek of een preventieve time-out

In iedere groep (en op het plein) is een PAD-plek die een leerling op eigen initiatief kan gebruiken om na te denken over zijn of haar gedrag en zich te herstellen, zodat hij of zij weer mee kan doen met de groep.

Soms is ook de leerkracht degene die signaleert dat het even niet gaat. De leerkracht geeft dan een time-out bij de parallelgroep of, mits er toezicht is, op de gang. Het doel van de preventieve time-out is ook dat de leerling nadenkt over het gedrag en zichzelf weet te herstellen, om vervolgens weer aan te sluiten bij de groep. De time-out is geen straf – het is een interventie waarmee we het vertrouwen uitspreken dat een leerling zichzelf kan herstellen.

We zetten deze time-out ook in wanneer het een leerling, ondanks twee waarschuwingen, niet lukt om zich aan de klassenafspraken te houden of wanneer het storend gedrag vertoond. De leerkracht kiest voor de groep en de voortgang van het groepsproces. Bij terugkeer van de leerling checkt de leerkracht of de leerling weer aan kan sluiten bij de groep.

In sommige situaties heeft een leerling hulp (bemoediging, uitleg) nodig om te herstellen. Dan is er een kort gesprek nodig. Dat doet bij voorkeur de leerkracht zelf (behalve wanneer het ongewenste gedrag tegen de leerkracht gericht is) of anders een ambulante collega die beschikbaar is.

Belangrijk:

- De duur van een time-out hangt van de leeftijd af. Indicatief is: 1-5 minuten (kleuters), 5-10 minuten (leerjaar 3 en 4), ongeveer 15 minuten vanaf leerjaar 5.
- Deze time-out veronderstelt dat een leerling zichzelf kan herstellen en dat er niet sprake is van ernstig grensoverschrijdend gedrag.
- Waarschuw niet te vaak en wacht niet tot je boos bent!
- Keur het gedrag af; niet de persoon.

II. Een noodzakelijke time-out

Wanneer een preventieve time-out geen effect heeft, is het nodig om het groepsproces voor korte tijd te onderbreken. De lengte van die onderbreking hangt af van (de frequentie van) het gedrag en de leeftijd van de leerling. We zetten deze interventie ook in wanneer er sprake is van ernstig grensoverschrijdend gedrag (dan slaan we de eerste stap over).

Een belangrijke afweging is wanneer er een gesprek plaatsvindt. Dat gesprek is meestal vooraf. Het doel van het gesprek is om te achterhalen wat er is gebeurd, welke keuzes de leerling heeft gemaakt en wat hij of zij de volgende keer anders moet doen. Afhankelijk van de situatie wordt bepaald welke consequentie het gedrag heeft.

Het gesprek wordt bij voorkeur gevoerd door een ambulante collega. Er wordt een notitie in ParnasSys gemaakt. In overleg met de leerkracht wordt bepaald op welk moment de leerling terug kan keren in de klas.

Wanneer de noodzakelijke time-out gegeven is als escalatie van stap 1, dan is de onderbreking van het groepsproces meestal wat korter (plm. 30 minuten) en worden ouders niet noodzakelijk ingelicht; behalve wanneer het de 2^e keer in een week is.

Bij ernstig grensoverschrijdend gedrag varieert de duur van de time-out van (afhankelijk van de leeftijd) een blok (anderhalf uur), een dagdeel of de hele lesdag. In deze situatie worden ouders ingelicht over het feit dat de leerling even niet in de groep zit en ondergebracht is in een andere groep/bouw.

Belangrijk:

- De leerkracht draagt de verantwoordelijkheid voor het oplossen van het probleem over aan een collega.
- Probeer het doel van het gedrag te achterhalen.
- Bied handelingsalternatieven en maak een haalbare afspraak.
- Er is slechts één persoon boos.
- Het probleem wordt dezelfde dag opgelost.
- De leerling krijgt altijd weer de kans om het goed te doen.

III. Het onderbreken van het groepsproces

Wanneer voorgaande interventies niet of niet voldoende effect hebben of wanneer het gedrag dermate grensoverschrijdend is dat de veiligheid in de klas of in de school in het geding is, dan onderbreken we deelname aan het groepsproces. De boodschap is dat in een groep bepaald gedrag wordt verwacht en dat de leerling met dit gedrag kiest om vandaag niet bij de groep te willen zijn.

Er volgt een gesprek met bij voorkeur directie. Er wordt kort in kaart gebracht wat er is gebeurd en meegedeeld welke verkeerde gedragskeuzes er zijn gemaakt. De leerling krijgt voor de rest van de dag een plek in een andere groep/bouw. Daar werkt het zelfstandig en afgezonderd.

Nadat de leerling is ondergebracht worden ouders gebeld en uitgenodigd op school voor een gesprek (in aanwezigheid van de leerkracht en directie). Er worden gedragsafspraken gemaakt en de voortgang wordt gemonitord. Daarvan krijgen ouders na een week een terugkoppeling.

Wanneer we dit punt bereiken na de voorgaande stappen zijn doorlopen, dan is de onderbreking van het groepsproces maximaal de rest van de lesdag.

Bij ernstig grensoverschrijdend gedrag stopt het groepsproces meteen en worden de hiervoor (bij III.) beschreven stappen gezet. Dit gesprek wordt gevoerd door de directie en heeft een meer 'klinisch' karakter. Voor leerlingen vanaf leerjaar 6 geldt dat de onderbreking van het groepsproces 24 uur is.

Voor leerlingen van leerjaar 7 en 8 geldt dat er besloten kan worden dat een leerling geleidelijk terugkeert in de klas – beginnen bij 2 uren en opbouwend als dat goed gaat. Het doel is dat de leerling laat zien bij de groep te willen horen en bijbehorend gedrag te tonen.

IV. Een geplande gedragsinterventie

Wanneer voorgaande interventies niet of onvoldoende effect hebben, dan is de vraag wat deze leerling nodig heeft om zich adequaat te gedragen. Er wordt een leerlingbespreking gepland waarin een plan van aanpak of arrangement wordt opgesteld waarmee we de leerling passend ondersteunen.

We wachten niet met het inzetten van geplande interventies totdat voor een leerling meerdere keren het groepsproces is onderbroken (stap III.) – dit overwegen we ook wanneer eerdere interventies niet werken.

Bijlage 2: Adviezen aan ouders

Adviezen aan de ouders van de Nautilus

Ouders van gepeste kinderen:

- Blijf in gesprek met uw kind;
- Als pesten buiten school om gebeurt, probeert uw dan contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken;
- Bespreek het pesten op school met de leerkracht;
- Zorg voor voldoende positieve stimulering. Geef uw kind oprechte complimenten. Hierdoor kan het zelfrespect vergroot worden;
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus;
- Raak niet in paniek;
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen;
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet;
- Besteed extra aandacht aan uw kind;
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind;
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus;
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan;
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag;
- Geef zelf het goede voorbeeld;
- Leer uw kind voor anderen op te komen;
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Mocht u hulp nodig hebben bij het uitvoeren van deze adviezen, kunt u contact opnemen met de leerkracht, de intern begeleider, de vertrouwenspersoon of het ouder- en kindcentrum.